

Διευθυντής ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΛΕΛΕΔΑΚΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΤΟΠΧΑΝΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 78

ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΑΣ

Σὲ Σᾶς παιδιὰ περήφανα ἡ δόξα μας Πατρίδα
 πόθους στηρίζει κι' ὄνειρα κάθε γλυκεῖα Ἑλπίδα.
 Τόσων πολέμων ἡ σφαγὴς, τόσοι καπνοὶ κι' ἀντάρες,
 τόσοι καῦμοι καὶ στεναγμοὶ καὶ πόνοι καὶ λαχτάρες,
 Ποῦ τόσα χρόνια δυνατὰ πλακῶναν ὁλοένα
 τὰ ματωμένα στήθια μας τὰ πολυπικραμένα
 Σήμερον ξανεμίζονται παύ' ἡ ἀνεμοζάλη
 γιὰτ' ἡ Ἑλλάς μας μὲ Ἑσᾶς γίνεται ποτὶ Μεγάλῃ.
 Ὅλα τὰ δάκρυα τὰ πικρὰ ποῦ ἔχυνεν ὡς τώρα
 ἡ Κρήτη ἡ βαρύνουσα, ὅλα αὐτὴν τὴν ὥρα,
 Καὶ πόνοι καταπαύουνε, γιὰτὶ πὸ τὴν καρδιά της
 ἐβγήκε νέος ἄγγελος, Στρατὸς, Σεῖς τὰ παιδιὰ της.
 Ποῦ ὄνειρα τὸν ἔθρεψαν καὶ πόθοι καὶ ἐλπίδες
 ὅσες δὲν ἔχουνε μαζί τοῦ κόσμου ἡ πατρίδες.
 Ὁνειρογέννητα παιδιὰ, γενιὰ ποθοπλασμένη
 ποῦ τὰ μολύβια σ' ἔθρεψαν **υπαρουσιάζουμένη,**
 Χύσε πάλιν τὸ αἷμά σου, ὅλο ὡς μιὰ ρανίδα
 γιὰ τὴν **Μεγάλῃ Ἑλλάδα** μας γιὰ τὴν κοινὴ
 [Πατρίδα.

Πάρτε τὴν **Σημαία** μας μὲ τὸ λευκὸ Σταυρὸ της
 ποῦ Σᾶς χαυδεύει, Σᾶς φιλεῖ μὲ τὸν κυματισμὸ της
 Κι' ὁμοῦ κι' οἱ ἄλλοι Ἕλληνες μὲ φτερωτὴ Ἑλπίδα
 (ἔχομεν ὅλοι μιὰ ψυχὴ καὶ ὅλοι μιὰ Πατρίδα)
 Ὁρμήσατε στὸν θάνατον, σὴν φλόγα τοῦ πολέμου
 στὰ Μακεδονικὰ βουνὰ καὶ στὲς κορφὲς τοῦ Αἴμου.
 Τὸ αἷμα νὰ τρέξῃ ποταμὸς, θαμπώσετε τοὺς Φράγκους
 καὶ νὰ κυλοῦνται τὰ κορμιά στὰ κύματα στοὺς κάμπους·
 Φλόγες, ἀντάρτα καὶ καπνὸς ν' ἀπλώσῃ πέρα ὡς πέρα

ὅπου ὑπάρχει Ἕλληνας κι' εἰς μιὰ μόνον ἡμέρα
 Μ' ἓνα τὼν ἀνακύκλισμα ποῦ ὁ κόσμος νὰ θαμβώσῃ
 Σλαῦους, Βουλγάρους καὶ Τουρκιά πάντας νὰ θανα-
 [τώσῃ.

Νὰ φρίζουνε τὰ πέρατα ἡ Οἰκουμένη ὅλη
 καὶ σεῖς μὲ τὴ **Σημαία** μας νὰ μπαίνετε σὴν **Πόλιν!**
 Γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ Οἰκουμένη
 ὅτι ποτέ της ἡ Ἑλλὰς, ποτέ δὲν ἀποθαίνει
 Καὶ νὰ γνωρίσῃ κι' ὁ Βορρᾶς κι' ἡ ἄπονη ἡ Δύσι
 πῶς ἡ Ἑλλὰς προώριται νὰ ζήσῃ **καὶ θὰ ζήσῃ!**

Ἡράκλειον 15 Ὀκτωβρίου 1907

Κ. Γ. Λαγονιτζάκης

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ

Μετὰ τὸν ἀπόστολον Παύλον ἀφ' ἡμεῶν ἐκ Ρώμης εἰς
 Κρήτην ὁ ἀπόστολος Τίτος, ἐξ ἧς καὶ κατήγετο, ἐκήρυξε
 τὸν Χριστιανισμόν ἐν τῇ νήσῳ καὶ συνέστησε τὰ πρῶτα
 χριστιανικὰ σώματα, ἧτοι τὰς μετέπειτα ἐκκλησίας. Ἐκ
 τῶν παλαιότερων ἐκκλησιῶν τῆς Κρήτης ἐκτὸς τῆς Γορ-
 τύνης, τῆς πρώτης Μητροπόλεως, εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησία
 τῆς Κισάμου. Ἡ ἱερωσύνη αὐτῆς ἀνήκει εἰς τοὺς χρόνους
 τοῦ Αυτοκράτορος Αὐρηλιανοῦ, τοῦ νικητοῦ τῆς περιφήμου
 Βασιλείσης Ζηνοβίας τῆς Παλμύρας ἐν Ἀσίᾳ, τοῦ ἀκμά-
 σαντος τῷ 270 Μ. Χ. Τοῦτο μᾶλλον διδάσκουσι χριστιανικὰ
 μολυβδόβουλα καὶ ἐπιγραφαί, τὰς ὁποίας ἀγοράσας κατεθε-
 σα εἰς τὸ ἐν Ρεθύμνῃ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον κατὰ τὸ
 1892. Τελευταίως δὲ πάλιν ἡγόρασα ἀντὶ 20 δραχμῶν
 σπανιώτατον μολυβδόβουλον, εὑρεθὲν ἐν Κισάμῳ, τὸ ὁποῖον
 ἐδώρησα εἰς τὸ αὐτὸ Μουσεῖον καὶ ἔχον ἀφ' ἐνὸς τὰ γράμ-
 ματα ΕΚΚΛΗΣΙΑ καὶ καὶ ἀφ' ἑτέρου ΚΙΣΑΜΟΥ καὶ
 Σταυρὸν μικρόν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γαλερίου καὶ τῆς Ἀνθυπατίας ἐν Κρήτῃ Πετρονίου Λαιλίου Πρόδου, ἀναφέρονται πολυπληθεῖς οἱ χριστιανοὶ ἐν τῇ Νήσῳ καὶ ἐπὶ τῆς Βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ὅστις καὶ τίτλον ἔφερον Βασιλεὺς Κρητῶν, ὑπεδοθηθῆναι καλῶς ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡλιττώθησαν αἱ ἐθνικαὶ θυσίαι καὶ κατὰ τὸ ἔτος 426, τεθέντος νόμου, κατηργήθη ἡ εἰδωλολατρεία, πολλοὶ δὲ νοοὶ τῶν Ἑθνικῶν ἐκλείσθησαν. Καὶ ἡ πόλις τῆς Κισάμου δὲν ὑστέρει καθ' ὅτι ἤκαζεν ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατορικῶν χρόνων, ἐκ τῶν ἐξισίων δὲ καλλιτεχνημάτων αὐτῆς συμπεραίνομεν ὅτι καὶ ἦν καὶ ἔχουσα θρόνον ἐπισκοπικὸν διετηρήθη μέχρι τῶν χρόνων Μιχαὴλ τοῦ Τρυφίλου. Μετὰ τὴν κατὰκτησιν ὁμοίως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν ἐν ἔτει 824 τελείως κατεστράφη ὥς καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς Νήσου πόλεις· κν- ῶς καὶ ἡ Μητρόπολις Γόρτυνος. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Β' ἀπεστάλη εἰς τὴν Κρήτην ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἐμπειροπόλεμος Νικηφόρος ὁ Φωκῆς μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἦτοι 2000 πυρπολικῶν καὶ 1000 δρομόνων καὶ 307 φορητῶν καὶ ἀναλόγων πεζικῶν καὶ ἱππικῶν δυνάμεων, ἐπιπλέων δὲ καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν ἡμῶν ἀποικίων Μαγνησίας καὶ Μιλήτου ἐστρατολόγησε καὶ φθάσας εἰς Χάνδακκον (Ἡράκλειον) παρέταξε τὰ στρατεύματά του καὶ προπορευομένων τῶν Λαβάρων τῆς πίστεως κατὰ τῶν τρομερῶν Σαρακηνῶν, ἐνίκησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος καὶ ἐκόμισε Ἀρχηγοῦ καὶ θησαυροῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ ταῦτα μετῴκησε ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς ἄλλων μερῶν πλουσίους καὶ εὐγενεῖς ἐν οἷς καὶ Νίκωνα τὸν Παφλαγόνα, ὅστις καὶ ἀνεζωπύρωσε τὸν Χριστιανισμόν, ὁ ὁποῖος εἶχε πλέον καταστραφῆ τελείως ἐν Κρήτῃ καὶ πλείους ἐκκλησίας· ἀνυποδόμησεν ἐν ταῖς κώμαις καὶ ταῖς πόλεσι τῆς Κρήτης ἀνυπόμακριν αὐτοκρατορικάς.

Μία δὲ τοῦτων κατηρειπωμένη καίτοι ἐν τῷ χωρίῳ Ἐπισκοπῇ τοῦ δήμου Λαππαίων τῆς ἐπαρχίας Ρεθύμνης, μεγαλοπρεπῆς, μὲ Βαπτιστήριον καὶ μὲ πρόναον τῶν Κατηχομένων ἀνταξίαν τῶν χρυτῶν Βυζαντινῶν ὑπερπύρων τῶν κατανάλωθέντων διὰ τὴν ἀσικοδόμησιν αὐτῆς. Σύγχρονος ταύτης καὶ σωζομένη καλῶς καίτοι ὁμοία ἐν Μαγνησίᾳ τῇ ἐπὶ Σιπύλου ἐπὶ ὕψους καὶ ὠρεῖας τοποθεσίας μετὰ βεβλημένη εἰς τουρκικὸν Τίμενος· ἀλλ' ὥς ἐκ τοῦ χρόνου ἔρημος· καὶ μόνον Δερβίσαι τινὲς καθήμενοι ἐπιτρέπουσι τὴν εἰσόδον εἰς τοὺς περιηγητάς. Τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἔχει πρόναον τῶν Κατηχομένων, Βαπτιστήριον καὶ Ἀγίσμα καὶ τινὰς κίονας Ἰωνικοῦ Ρυθμοῦ μαρμαρίνους μετ' ἀρχαίων καὶ Βυζαντινῶν ἐπιγραφῶν.

Καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς Κισάμου παλιν ἀνυκοδόμηθη καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς Ἐπισκοπικὸν θρόνον ἔχουσα διετηρεῖτο μέχρι τῶν χρόνων Ἀλεξίου τοῦ Ε' τῷ 1204, ὅτε ἡ Βασιλὶς τῶν πόλεων κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Βαλδουίνου καὶ ἡ ἡμετέρα Νήσος κακῇ μοίρᾳ ἡλλάξε δεσπότην καὶ περιήλθεν ὀριστικῶς εἰς τοὺς Ἑνετοὺς, ὅτε καὶ ἡ Ἐπισκοπικὴ Ἐκκλησία Κισάμου κατελήφθη ὑπὸ Λατίνου ἐπισκόπου ὡς καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς Νήσου μέχρι τῶν χρόνων Ἀλεξίου Καλλιέργη τοῦ Κρητῆς, ὅτε διὰ συνθήκης περιήλθε τιμάριον εἰς αὐτόν καὶ ἡ Ἐκκλησία Κισάμου.

Ἰωάννης Βυζαντινός

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἐκ τινος χειρογράφου «Χρονολογίων» τοῦ 1791—1792 ἔτ.

«Εἰς τοὺς ἀχμέ (1645) ἦλθον οἱ Τούρκοι εἰς τὴν Κρήτην καὶ ἐπῆραν τὴν Κυδιανὴν τῶν Χανίων, εἰτα ἐπῆραν καὶ τὴν Ρεθύμνην καὶ ἐπῆγαν καὶ ἀπέκλεισταν καὶ τὸ μεγάλο Κάστρο τοῦ Χανδακῆ, καὶ μὲ μεγάλους πολέμους ὅπου τοῦ ἔκκαμιν ἐπαρδόθη εἰς τοὺς ἀχμέ (1669) καὶ τότε ἔκκαμιν ἀγάπην ἔως τοῦ ἀχμέ (1684) καὶ ἐχάλασεν τὴν ἀγάπην ὁ Βενετζίανος, καὶ ἐπῆγε καὶ ἐπολέμησε τὸν Μωρέα, καὶ ἔλαθε πολλὰς χώρας ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐκυρίευσεν τὸν τελείως ἔως τοῦ ἀχμέ (1688) ὅπου ἐπῆρε τὸ Ναύπλιον. καὶ εἰς τοῦ ἀχμέ (1690) ὅπου ἐπῆρε τὴν Μονεμβασίαν ἀπὸ τῆς χεῖρας τῶν Τουρκῶν. Εἰς δὲ τοῦ ἀχμέ (1692) ἦλθεν εἰς τὴν Κρήτην ἡ ἀρμάδα τῶν αὐτῶν Βενετζίανων, ἔχοντες αὐθέντην τῆς ἀρμάδας Λάζαρον τὸν Μουτζηνήγαν, καὶ εὐγένοντα· εὐθὺς ἔξω, ἐπῆγαν καὶ ἀπέκλεισταν τὰ Χανία, πολεμῶντας αὐτὰ μὲ λουμπάρδες ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ἀπὸ τὰ φορεῖα ὅπου ἔστησαν ἡμέρα μ' (40) καὶ ἐγάλασταν μέρος ἀπὸ τὰ τειχεῖα τῆς χώρας. Εἰτα ἐσηκώθη καὶ ἔφυγε κουρσεύοντας ὅτι ἡμῶρεςαν, ὅχι μόνον ἀπὸ χωρία, ἀλλ' καὶ ἀπὸ ἐκκλησίας, τὸ ὅποιον ἄλλοι δὲν τὸ ἤθελαν κίμην, νὰ καταπατοῦν ἐκκλησίας· μόνον ἄπιστοι καὶ ἀλλόφυλοι, ὅχι αὐτοὶ ὅπου ἔλαγαν· πῶς ἦσαν χριστιανοὶ καὶ ἐτῆ ἐμίσεισαν μὲ ζημίαν τῆς Νήσου Κρήτης, μιτεύοντας μετ' αὐτοῦ καὶ πολλοὶ Κρητικοί, καὶ αὐτοὶ διὰ κίμην του· τὴν εὐγῆγκιν ἀπὸ τὴν πατρίδα τους καὶ ἔφεραν τοὺς εἰς τὸν Μωρέα, εἰς τοὺς ἀχμέ (1697) ἐπῆγεν εἰς τὴν Χίον ὁμοίως διὰ ζημίαν του, ὅτι ἐρχομένη καὶ τοῦ τούρκου ἡ ἀρμάδα ἐτάκισαν τοῦ μερικὰ καράδικα ὅπου εὐρέθησαν ἐκεῖ, καὶ ἐτῆ ἐμίσεισαν ἀπ' ἐκεῖ.

Εἰς δὲ τοῦ ἀχμέ (1698) ἔκκαμιν ἀγάπην ὁ τούρκος μὲ τοῦ Βενετζίανου, ἔως τοῦ ἀφίε (1715) καὶ τότε ἐσύνάξεν ὁ τούρκος· μεγάλον φουάτο καὶ ἀρμάδα πολλὴ καὶ τὸ πρῶτον ἐπῆγε καὶ ἐπῆρε τὸ νησίον τῆς Τήνου, καὶ ἄλλα πολλὰ κουρσεύοντας καὶ τὸ νησίον τῆς Κυθρήας ἦγον τὸ Τζηρίγο καὶ εὐγένοντας καὶ ὁ Βεζιραῆς εἰς τὸν Μωρέα, εἰς ὀλίγον καιρὸν τὸν ἐκυρίευσεν ὅλον, ὥστεν ἐπαρδόθησαν καὶ ἐπροσκόνησαν, καὶ ὅσα ἐκατάκοψαν ἀπὸ σπαθίου. Καὶ τὸ περισσότερον τὸ Ναύπλιον ὅπου εἰς αὐτὸ ἔκαμε πολλὴν φθοράν εἰσεδένοντας μέσα καὶ κόβοντας πολλοὺς καὶ τοὺς ἐπιλοίπους· ἐπῆραν, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία πουλῶντας αὐτοὺς εἰς Δύτιν καὶ εἰς Ἀνατολήν. Καὶ ἐτῆ μετὰ τὴν φθοράν τοῦ Μωρέως, τὸν αὐτὸς χρόνον ἦλθεν εἰς τὴν Κρήτην τὸν Σεπτέμβριον μῆνα ἡ ἀρμάδα αὐτοῦ τοῦ Τούρκου καὶ ἐπαρδόθησαν οἱ φορεῖες, ὅπου ὤκειν ὁ Βενετζίανος, ἦγον ἡ Σούδα καὶ ἡ Σπινάλόγκη, ἡ δὲ Γραμπούσα ἦτον προδομένη ἀπὸ τοῦ ἀχμέ (1689) αὐτοθελῶς χωρὶς πόλεμον ἀλλ' ἡ Σούδα καὶ ἡ Σπινάλόγκη, ἐπολεμούνταν ἀπὸ τὸν Ἰουνιον μῆνα ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὴν γῆν μὲ λουμπάρδες καὶ ἄλλα φωτιάς ὅπου τοὺς ἔφηναν μέσα καὶ ἂν δὲν ἤθελε ἔλθῃ ἡ ἀρμάδα δὲν ταῖς ἔπεραν...

Ἐν τέλει δὲ τοῦ χειρογράφου εὐρίσκονται καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἐν ἔτει αῶν (1808) ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ (ἰ) ἀνῆρσαν τὸν Σουλτὴν Σελίμ. Κατεβίβαντο ἐκ τοῦ θρόνου τὸν Σουλτὴν Μουσταφᾶ, υἱὸν τοῦ Σουλτὴν Χαμίτ καὶ ἀνεβίβαντο ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Σουλτὴν Μουράτ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὰ ὅποια γαγόναντο παρὰ τοῦ Μουσταφᾶ (φᾶ) πασᾶ, ἐπνομαζομένου Μουσταφᾶ κατηρακτῆρη, ὅστις ἔλθων ἐκ τῆς Ρούμελης, μὲ ἓνα σῶμα ἰσχυρὸν στρατεύματος, κατῴρωσε ταῦτα πάντα, χωρὶς νὰ δλαπτῇ οὐδεὶς τῶν πολλῶν».

Ἄλλαχού ἀπαντᾷται καὶ ἡ παραίτησις τοῦ ἡγεμόνος τῆς «σεβασμίας μονῆς τῆς κυρίας καὶ Ζωοδόχου πηγῆς Γρηγορίου Ἱερομονάχου.» (ὑπογράφουμένου) ἀχρονολόγητος, καὶ ἕτερον «Συνοδικὸν συγχωροχρετὶ (Σχέδιον) ὅπερ ἐν τέλει φέρει χρονολογίαν α' 748' (1792) κλπ. κλπ. χρηρημοὶ καὶ ἐξηγήσεις αὐτῶν περὶ τοῦ μέλλοντος Κρήτης καὶ Βυζαντίου, Ἀγερῶν κτλ.

Η. Βλαστός

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

ΑΠΟ ΧΑΝΙΩΝ ΕΙΣ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Ὁ Σιδηρόδρομος ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Σικελίας κατὰλήγει εἰς τὴν ἀποβάθραν τοῦ λιμένος ἐνθα ἐπιβιβάζεται τοῦ berg-boat-ειδικοῦ ἀτμοπλοίου, προσωρισμένου μετὰ πλοῦν ἡμισείας ὥρας, καὶ τὸν μεταφέρει εἰς τὴν ἀντιπέραν παραλίαν, τὸ Ρήγιον τῆς Σικελίας. Τοιοῦτοτρόπως οἱ ταξιδιώται ἀποσπύσσονται τὰς ἐνοχλήσεις τῶν διανοητικῶν μεταφορῶν ἢ δὲ ἐντύπῳ, ἢ παραγομένη ἀπὸ τὴν ἐναλλαγὴν τῶν ὁράσιων χρωμάτων καὶ τῶν ἀρθούντων καλλωνῶν, καὶ ὅποιαι συνεισώρυσεν ἡ φύσις εἰς τὸ περιόνυμον στενὸν τῆς Σκύλλης καὶ τῆς Χάρυδδος, δὲν ἐξελίσσεται οὐδὲ συσκοτίζεται ἀπὸ τὰς συνήθεις στενοχωρίας καὶ ἀνησυχίας καὶ ἀγανακτήσεις, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ κηδίας τῶν μικτῶν ταξιδίων.

Τῇ 6 ὥρᾳ μ. μ. τὸ ἀτμοπλοῖον καταλείπει τὴν Μεσσηνίαν, ἀρξάμενον δὲ διέρχεται τὸ στενόν, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ ῥεύμα χωρεῖ ἀντιθέτως, περιδινόμενον καὶ ἀρρίζον. Τὰ βλέμματα πάντων προσελκύονται ὑπὸ τῶν γλοερῶν τοπίων τῶν δύο ἁκτῶν, τῶν ἐγκατεσπαρμένων χωρίων εἰς τὸ βάθος τῆς Σικελίας καὶ τὰς ἐκτάσεις τῆς Καλαβρίας, τῆς γλαυκῆς θαλάσσης κάτω, τοῦ μαγευτικοῦ οὐρανοῦ ἄνω! Μικρὸν καὶ ἡ νύξ ἐπέρχεται, νύξ Ἰουλίου. Ἡ Σελήνη σκορπίζει τὰς ἀργυρὰς ἀκτίνας τῆς, ἐν ᾗ ἡ θάλασσα κοιμάται νήδυμον· πέριξ θαλαῖα σιγὴ βασιλεύει, καὶ μόνον ἡ ἑλὶς τῶν «Συρακουσῶν» διακόπτει τὴν μονοτονίαν.

Συμπειρώμεθα οἱ πλείστοι τῶν ἐπιβατῶν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ ξεσκονίζομεν τὰς σχετικὰς γνώσεις μας. Οὐδεμίαν ἐπιστήμην μένει ἄθικτος. Ἡ ἱστορία, ἡ Ἀρχαιολογία, ἡ μυθολογία, ἡ Ἀστρονομία, ἡ Γεωλογία κλπ. μὲν παρέχουσιν εὐχάριστον ἐνασχόλησιν, καὶ ἕκαστος προσθέτει κατὰ ἑαυτὸν καὶ τὸν θαυμασμὸν καὶ ἢ τὴν προκαλῆσιν τὴν θαυμάσιαν μας. Οὕτως ὁ χρόνος παρέρχεται. Πλέομεν εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ἀγλὺς δὲ ἀποκρύπτει τὰ πέριξ καὶ ἐνῶ διερχόμεθα παρὰ τὸ Στρώμ πολὺ δὲν διακρίνομεν καλῶς τὸ ἐνεργούν ἡφαιστειον αὐτοῦ.....

Τὸ θαλάσιον ταξιδίον μας πλησιάζει εἰς τὸ τέλος του. Μολοντί δὲ ἡ ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ ἐπὶ ἡμέρας διαμονὴ δὲν εἶναι πολὺ εὐχάριστος, ἐν τούτοις ὅταν ἐπικρατῇ νηγεμία καὶ ὑπάρχῃ ἀγάπη πρὸς τὴν γλαυκὴν θάλασσαν καὶ τὸν ὁριζὸν οὐρανόν, δυσφορεῖ τι· ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ πατήσῃ τὸν πόδα εἰς τὴν ξηράν. Ὅταν μάλιστα συλλογίζεται ὅτι τὴν ψυχικὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν γλυκεῖαν ῥέμβην ταχέως θὰ ἀνταλλάξῃ μετὰ τὸν σάλον καὶ τὸν θόρυβον τῶν μεγάλων πόλεων, σπεύδει νὰ ἐπωρεθῇ καὶ τῶν τελευταίων ἀκομὴ στιγμῶν. Ἀσυνειδήτως ἀπομα-

κρύνεται εἰς μίαν ἄκρην τοῦ πλοίου καὶ ἀπολαύει μόνος ἐν πλήρει ἐκτάσει ὑπὸ τὸ σιωπηλὸν περιβάλλον ὅτι ἂν φέρῃ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ νοῦς· ἀπαλὰ λικνιζόμενος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕψους στοιχείου ὑπὸ ἐνός ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστέρων καὶ θαυμασιωτέρων ἔργων του.

Ἡ αὐγὴ ὑποφύσκει καὶ αἱ «Συρακουσαι» ὁλοταχὺς εἰσέρχονται εἰς τὸν κόλπον τῆς Νεαπόλεως. Δεξιὰ ὁ γηρκὸς βαζουδῖος μετὰ τὰς κωνικὰς κορυφὰς του, ἀριστερὰ ἀνιδρύνονται ἐκ τῆς θαλάσσης· αἱ νῆσοι Καπρέα καὶ Ἰσλιν μετὰ τοῦ ἀπορροφῆτος δαίχου, τῶν καὶ τὰ προκλητικὰ τοπία τῶν ἑνα μὲν· ἐνθουσιάζει τὰς ἀρχαιοφύτας καὶ τὴν ἱστορίαν των. Τα εἰσέλπει τῶν ἰνκτόρων τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου, εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἁκτὴν τῆς πρώτης σφύζονται ἐτι, ἑνα μὲν· διηγώμεται τὴν ὁμοφύτητα τοῦ κυρίου των, ὅστις ἀπὸ τοῦ πλησίον των δαίχου ἐκρήμνισεν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ἄθρα θύματα του.

Ἰδοὺ καὶ τὸ σπήλαιον τῶν νυμφῶν, τὸ κυανοῦν σπήλαιον, ἐν ᾧ κατέφυγε καὶ ἀπεμονώθη οὗτος ἑνα λησμονήσῃ τὰς ἐπονειδιστοὺς πράξεις του. Ἡ στενὴ εἰσοδὸς τοῦ ἀνεκλύβου τῷ 1836 ὑπὸ τῶν Κοπιτὼ καὶ Φισι εἶναι δὲ ἀπροσπέλαστον· ἐν καιρῷ τρικυμίας. Εἰσερχομένης ἐν αὐτῷ διὰ πλοικρίου καὶ εὐρίσκειται πρὸ θαλάσσης ὁνειρωδὴς θαυμασίου. Εὐρεῖα κοιλότης ἐκτός τοῦ δαίχου, ἄνω εἰς τὴν ὁροφὴν ἀπειρὶς σταλακτιτῶν· κάτω τὰ μακρὰ κινεῖται κυκλῶν ὕδατα τῆς θαλάσσης, ὧν τὸ χροματισμὸς διασκορπίζεται ἀπειρῶς ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ θάλαου. Ὁ ἐλάχιστος σάλος τῶν ὑδάτων, καὶ ἐλαφρὰ ῥυτίδες τῆς ἐπιφανείας τῶν ἐκπέμπουσι κύματα κυανοῦ φωτός, ἅτινα ἀντανακλῶνται ὡς κυκλῶν φλόγαι· ἀναρριπίζομεναι, ἐκδιπλούμεναι καὶ συστρεφόμεναι πρὸ τῶν ὀρθάκων τοῦ καταπλήκτου περὶ τῆς θύρας.

Εἰς τὸ βάθος τοῦ κόλπου ἡ Νεάπολις μετὰ τὸν ὁριζὸν λιμένα τῆς, ἐκ τῶν πρώτων τῆς Μεσογείου· «Vedere Napoli e morire», «Ἰδὲ τὴν Νεάπολιν καὶ ἀπόθαναι» λέγει ἀρχαία Ἰταλικὴ παροιμία. Πράγματι ἡ πόλις αὕτη μετὰ τὰς 540 χιλ. κατοίκους τῆς καίτοι εἰς θαυμαστὴν θέσιν, ἐκτεταμένη δὲ κατ' ὅλην τὴν· διευθύνεται· περιβάλλει τὸν εὐρὺν κόλπον, ὑπερβάλλει τοὺς λόφους, εἰσχωρεῖ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ καταλήγει εἰς τὸ βάθος συγχυμένη μετὰ τὸν πράσινον τῆς γῆς τάπητα καὶ τὸν κυανὸν τοῦ οὐρανοῦ θόλον. Δὲν φημιζέται διὰ τὸ μέγεθος τοῦ περικλυτοῦ τῆς, οὐδὲ διὰ τὴν ἰσχύϊν τῆς· ἡ τὴν ἀρχαιότητα τῶν μνημείων τῆς· αἱ Ἀθῆναι καὶ ἡ Ρώμη δὲν ἔχουσιν ἀντιπάλους· ἀλλὰ τὸ ἥπιον κλίμα τῆς, ἡ διακινῆ, ἀτμοσφαῖρ τῆς, ἡ χρυσταλλώδης ἀνταύγεια τοῦ κόλπου τῆς, μετὰ τὴν ἐν αὐτῷ νῆσος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν φυσικὰ καλλὸν καὶ τὰς αὐτῶν αὐτὴν μετὰ τῶν ὁριζοτέρων πόλεων τοῦ κόσμου, καὶ ἀντισταθμίζουσι τὰς ἐν αὐτῇ παρατηρούμεναι· ἐλλείψει.

Ἀκολουθεῖ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐκ διατριβῆς τοῦ παρ' ἡμῖν γνωστοῦ καθηγητοῦ καὶ συνεργάτου τοῦ «Κρητ. Ἀστέρος» κ. Αντ. Γιάνναρη περὶ τῆς κλητικῆς τοῦ Εἰρηνοδίκης, ἀποσπῶμεν τὰ κατωτέρω:

Καὶ αὐταὶ αἱ λεγόμεναι Μεγάλαι Ἑλληνικαὶ Γραμματικαὶ διδάσκουσιν ὅτι ἐκ τῶν εἰς -ης πρωτοκλίτων ὀνομάτων σχηματίζουσι τὴν ἐνικήν κλητικὴν εἰς -α βραχὺ τὰ εἰς -της καὶ -νης, ἐτι δὲ τὰ ἐθνικὰ καὶ τὰ λήγοντα εἰς τοῖδης.

μέτρης, -πώλης, -άρχης, κί-ώνης, οίον (πολίτης) πολίτα, (μαθητής) μαθητά, (Σκύθης) Σκύθα, (Πέρσης) Πέρσα, παιδοτρίβα, γεωμέτρα, κωμάρχα, τελώνα.

Ἀλλὰ ταῦτα ὀρίζονται αἱ μεγάλοι γραμματικαὶ ἡμῶν περὶ αὐτοὺς τὸν ἀνχνύοντες εἰς τὴν πλάνην ὅτι πάντα τὰ λοιπὰ ὀνόματα σχηματίζουσι τὴν ἐνικήν κλητικήν εἰς **-n**, οἷον ὡ ἀδολέσχη, ὡ Ἀιδῆ. Ἐκ τῆς διδασκαλίας ταύτης παραπειθόμενοι τινες γραμματικευόμενοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Ζηκίδης, δογματίζουσι ὅτι ὀφείλομεν νὰ λέγωμεν (κύριε) Εἰρηνοδίκη, Πρωτοδίκη, Στρατοδίκη.

Οἱ παρ' ἡμῶν γραμματικευόμενοι ὀφείλουσι νὰ κατανοήσωσιν ὅτι κλητικὴν εἰς **-n** σχηματίζουσιν ἐλάχιστα ὀνόματα, ἐν οἷς μάλιστα τὰ εἰς **-ους** πατρωνυμικά οἷον ὡ Ἀιδῆ, Ἀτρεΐδῆ, Ἐπιμενίδῆ, Ἀριστεΐδῆ, καὶ τὸ ἴσω μοναδικὸν ἀδολέσχη. Τα πολλὰ ὅμως, ἵνα μὴ εἶπω πάντα τὰλλα, σχηματίζουσι καὶ αὐτὰ, παρελκυσθέντα ὑπὸ τῶν εἰς **-ας** (ὡ νεανία, ταμία, Πausανία), τὴν κλητικὴν εἰς **-α** β. α. γ. οἷον ὡ Πέρσα, μεναΐσμα, κλέπτα, ἐργάτα. Καὶ συνέπεται νὰ ὦσι ταῦτα ἡ **παράγωγα** εἰς **-της** (οἷον τὰ πολυάριθμα μαθητής, στρατιώτης, δασμώτης, ναύτης, πολίτης, πρεσβύτης, ἀθλητής, βουλευτής, δικαστής, ληστής, κριτής, κολυμβητής) ἢ **σύνθετα** ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος, οἷον (τριή-ρου; ἄρχειν) τριηράρχης, (γυμνασίου ἄρχειν) γυμνασιάρχης (μῦθα πολεῖν) μυροπώλης, (γῆν μετρεῖν) γεωμέτρης, (παῖδα; τρέβειν) παιδοτρίβης, (Ὀλύμπια νικᾶν) Ὀλυμπιονίκης, (τίλη ὠνεῖσθαι) τελώνης, (Ἑλλήνας δικάζειν) Ἑλλανοδίκης, (εἰρήνην ἢ ὑπὲρ εἰρήνης δικάζειν) Εἰρηνοδίκης, (στρατὸν δικάζειν) στρατοδίκης, (πρῶτον δικάζειν) πρωτοδίκης κτλ.—ὡν ἅπαντων ἡ ἐνική κλητικὴ ὑγιῶς σχηματίζεται εἰς **-α** β. α. γ. οἷον ὡ τριηράρχα, γυμνασιάρχα, μυροπῶλα, γεωμέτρον, παιδοτρίβα, τελώνα, Ἑλλανοδίκα, Ὀλυμπιονίκα—εἰρηνοδίκα, πρωτοδίκα, στρατοδίκα, καὶ τὰ παραπλήσις.

+

Φίλε κ. Λελεδάκι,

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 20—21 φύλλῳ τοῦ «Κρητικοῦ Ἀστέρος», ἀνέγνω τὰ περὶ τῆς ὀρθογραφίας καὶ παραγωγῆς τοῦ **ἄς** ὅτι ὁληκτὴ τοῦτο **περιοπάται** καὶ παράγεται ἐκ τοῦ **ἔαδον**. Νομίζω ὅτι ὁ μετ' ὀξείας τύπος καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀρήμι (ἀρήνω) παραγωγή εἶναι ὀρθότερα.

Εἰς τοῦτο συνηγορεῖ τὸ Κυπριακὸν **ἄνδε ἄ'ης με ἄ'ης τον**. Τὸ ἄησε λέγεται ἀπλῶς, ἄνευ ἀντωνυμίας ἀκολουθοῦσης π.χ. **ἄνδε** λαλῶ σου=ἄησε λέγω σοι, τὸ **ἄ'ης** λέγεται μετὰ ἀντωνυμίας π.χ. **ἄ'ης με, ἄ'ης τον, ἄ'ης την**. (Πρὸς Α. Σκελληρίου Κυπριακὰ Τομ. Β'. σελ. 480 ῥήμ. ἀφήνω).

Οὐδαμῶς τῆς Κύπρου λέγεται ἄ; με, ἄ; τον, ἀλλὰ πάντοτε **ἄ'ης με ἄ'ης τον**.

Τὸ ἄησε ἄ'ης προήλθεν ἀναμφιδόλως ἐκ τοῦ ἄησε, οὐχὶ δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἔατον.

Πλείστα εἰσιν αἱ μεταβολαὶ τοῦ φ μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ συμφώνων Πρὸς. ἀλείδω=ἀλείφω, βλόσχω=φλόσχω, δρίσσω=φρίσσω, Χίλιππος=Φίλιππος, βρέχο; brēchos=δρέφο;. Ἐκ τοῦ ἄ'η; κατόπιν προήλθε τὸ **ἄς** ὅπερ λέγεται ἐπίση; ἐν Κύπρῳ ἄνευ ἀντικειμένου, ἀλλὰ μετὰ ῥήματος π.χ. ἄ; πᾶμεν, ἄ; λαλοῦσιν=ἄ; λέγωσιν.

Κατὰ τοὺς γλωσσολογικοὺς κανόνας, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν καταγωγὴν μιᾶς νεωτέρας λέξεως, πρέπει νὰ ἀνυψώμεν τὰ προηγούμενα στάδια τῆς μεταβολῆς

ταῦτα δύνανται νὰ εὕρεθῶσι σποραδικῶς εἰς τοὺς διαφόρους τόπους ἐνθα λαλεῖται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἐκίστη λέξις ἐν τῷ στόματι τοῦ λαοῦ ὕψισται μεταβολή, εἰς τι μέρος ὀλίγωτερος, εἰς ἄλλο περισσοτέρως.

Ἐν Κύπρῳ λοιπὸν ἐσώθη ἡ προτελευταία μεταβολή, οὕτως ἔχομεν τὴν ἐξῆς σειράν: ἄησε-ἄησε-ἄη-ἄς.

Ὅτι δὲ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐκ τοῦ ἀρήμι παραγωγῆς τοῦ **ἄς** καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ ἔω εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐκ μὲν τοῦ ἀρήμι ἔχομεν τὸ νεώτερον **ἀρήνω** Κυπρ. ἢ καὶ **ἀρήνω** ὅπερ εἶναι ῥίμα εὐχρηστον σήμερον καθ' ἅπαντα τὸν Ἑλληνισμόν ἐνῷ ἐκ τοῦ ἔω οὐδὲν καθόσον ἐνθυμούμεν ἐσώθη ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ταῦτα ὑποβέβηκεν τῇ κρίσει τῶν φιλολογούντων, διότι εἶπαρ τι καὶ ἄλλος ἐπιθιμῶ τὴν ἀληθὴ ἐρμηνείαν τῶν τοιούτων φιλολογικῶν ζητημάτων, οὐδαμῶς δὲ ἐπιζητῶ γέρως σοφοῦ.

Ἐν Νεαπόλει τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1907.

Ι. Χατζιωάννου
Καθηγητῆς

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΣΥΛΛΕΧΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

ὑπὸ ΝΙΚ. ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ δικηγόρου

«Τ' ἀποφθέγματα ἀγράφου φωνῆς
ἔστιν εὐστοχήματα».

Διογένης Λαέρτιος

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

412. Ἡ φιλία δίδει δικαίωμα νὰ ἀντιλέγῃ τις, ἀλλὰ δὲν δίδει δικαίωμα νὰ ὑβρίζῃ τις διὰ τῆς ἀντιλογίας.

413. Ὁ μηδεμίαν ἔχων ἀρετὴν φθονεῖ πάντοτε τὰς τῶν ἄλλων ἀρετάς.

414. Ἡ θρησκεία οὔτε ἐξασθενεῖ οὔτε χαννοῖ τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐξευγενίζει καὶ ἀνυψοῖ αὐτήν.

415. Οὐδὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν αἱ τύφεις τοῦ συνειδότος ἀφῆρσαν.

416. Ὅταν δὲν εὐρίσκωμεν τὴν ἀνάπαυσιν ἡμῶν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, εἶναι ἀνωφελὲς νὰ ζητῶμεν αὐτὴν ἀλλοχοῦ.

417. Θὰ διέπραττέ τις ὀλιγώτερα σφάλματα, ἐὰν ἐσκέπτετο, ὅτι ἔχει τὸν Θεὸν μάρτυρα αὐτῶν.

418. Μὴ κρίνωμεν περὶ τῶν ξύλων ἐκ τῶν φλοιῶν αὐτῶν καὶ περὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ των.

419. Τὰ προτερήματα ὅσῳ πολὺτιμα καὶ ἂν ἦνε, εἰσὶ μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀρετάς.

420. Εἶνε γλυκύτερον τὸ νὰ προσφέρῃ τις ὑπηρεσίας ἢ νὰ λαμβάνῃ τοιαύτας.

421. Ἡ ἀθρησκεία καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν νόμων εἰσὶ οἱ πρόδρομοι τῆς πτώσεως ἐνὸς Κράτους.

422. Ὁ ὑποκριτὴς δὲν δύναται νὰ προσποιηται ἐπὶ πολὺ: μία λέξις, ἐν βλέμμα, μία χειρονομία προδίδουν αὐτόν.

423. Τὸ καλὸν ὅπερ πράττει τις οὐδέποτε ἀπόλλυται:

ὅταν οἱ ἄνθρωποι λησιμονῶσιν αὐτὸ, ὁ Θεὸς τὸ ἐνθυμεῖται καὶ τὸ ἀνταποδίδει.

424. Ὅλῃται ὑπάρχουσιν ἡδοναί, αἵτινες νὰ μὴ ἡγο-
ράσθῃσαν πάρα πολὺ ἀκριβᾶ.

425. Εἰς ἄνθρωπος εἶνε κύριος τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων,
ὅταν εἰς οὐδὲν λογίζεται τὴν ἰδίαν ζωὴν.

426. Τὰ βιβλία εἶναι σύμβουλοι ἄλαλοι, οἵτινες διδά-
σκουσι καὶ διορθοῦσιν ἅνθρωπον τραχύτητος καὶ ἀνευ κολακείας.

427. Μολονότι οἱ κακοὶ ἔχουσιν ἐνίοτε τὸ ἦθος καλόν,
εἶνε ἐν τούτοις εὐκολον εἰς ὀφθαλμὸν ἐξησηκμένον νὰ
νακαλύψῃ ἐκεῖνο, ὅπερ συμβαίνει ἐν τῇ καρδίᾳ των.

428. Ὅστις δὴποτε ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν, κέκτηται τὰ
πρὸς τὸ ζῆν.

429. Ὁ φιλόδοξος ἐλπίζει νὰ ἑκατορθώσῃ τὰ πάντα, ὁ
φιλάργυρος φοβεῖται μήπως χάσῃ τὰ πάντα: οὔτε ὁ εἰς οὐ-
τε ὁ ἄλλος γνωρίζει νὰ ἀπολαύσῃ.

430. Ὁ κόλαξ περιφρονεῖται καὶ ὑπ' αὐτῶν ἀκόμη οὐς
κολακεύει.

431. Ὁ ἀνεχόμενος ἀνάνδρως τὴν περιφρόνησιν ἀπο-
δεικνύει, ὅτι εἶναι ἄξιος αὐτῆς.

[Ἀκολουθεῖ]

ΠΡΩΙΜΟΙ ΜΕΓΑΛΟΦΥΤΑΙ

(Παραδείγματα πρὸς ἀπομίμησιν)

Ἀνέκχθεν παρατηρήθη, ὅτι ἡ φύσις ἀπὸ καιροῦ εἰς
καιρὸν παράγει εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀνθρώπων ἀσυνήθεις
μεγαλοφυΐας, ἀνθρώπινα ὄντα ἀμφιῶν ὑπὸ τῆς θείας
Προνοίας πεπροικισμένα μετ' ὑπέροχα πνευματικὰ χαρί-
σματα καὶ ἔξοχον πνευματικὴν ἀνάπτυξιν, διακρινόμενα ἢ
διακριθέντα ὡς ἀστέρες πρώτου μεγέθους ἐν τῷ ἔσθιν ὅτε
σκοτεινῷ τῆς ἀνθρωπότητος στερεώματι καὶ διαπρέφοντα
ἐν τε ταῖς ὥραις τέχναις, τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ ταῖς δι-
αφόροις ἐπιστήμαις.

Οἱ μεγάλοι οὗτοι νόες, τοῦ ὕψηλῳ αὐτῶν πνεύματος
τρανὴ δείγματα ἀείποτε παρέσχον ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλι-
κίας. Ὅλῃγα δ' ὑποδείγματα ἀπὸ τοῦ βίου τῆς ἀνθρω-
πότητος τῆς πρωϊμότητος ταύτης θείῳ παραθέσει ὡς
σήμερον.

Ἀναγιγνώσκων οὐ πρὸ πολλοῦ καιροῦ γαλλικὴν ἐφη-
μερίδα, εἶδον νὰ γίνηται ἐν αὐτῇ πολὺ λόγος περὶ δω-
δεκαετούς τινας κοραϊσίδας, τῆς τοῦ ὀνόματος μοι διαφεύγει
ἐπὶ τοῦ περὶ τούτου, ἥτις ἀπὸ τῆς τρυφεράς αὐτῆς ἡλικίας
ἡξιώθη νὰ βραβευθῇ μετ' ἐν τῇ δάφνῃ τοῦ συγγραφέως. Ἡ
μικροσκοπικὴ τῶν Μουσῶν θεραπεία συνέθεσεν ὡραῖον
δράμα, τὸ ὁποῖον ἐκρίθη ἀξιόλογον, κατὰ πάντα σύμφωνον
μετ' αὐτοῦ νόμου: τῆς τέχνης καὶ ἄξιον ν' ἀναβιβασθῇ εἰς
τὴν σκηνήν. Τὸ ἔργον ἐπαινετήρως πνευματικῶς, ἐπα-
νελημμένως δ' ἐπειτα κατ' ἀπαίτησιν τοῦ Παρισίου κοι-
νοῦ ἐπανεβιβάσθη εἰς τὴν σκηνήν. Ἀλλὰ τὸ φαινόμενον
αὐτὸ δὲν εἶναι οὔτε τὸ πρῶτον, οὔτε τὸ μόνον παράδειγμα
πρωϊμοῦ μεγαλοφυΐας.

Πρὸ πέντε ἐτῶν ἐν Ἀθήναις ὁ κ. Θεόφραστος Ι. Σα-
κελλαρίδης πολὺ πρὶν ἢ ὁ ἴουλος ἐπικυβήσῃ ὑπερθεῖν τῶν
χειλέων του συνέθεσε πᾶν ἐπιτυχῶς καὶ ἐναρμονίως τὸ
πρῶτον γνήσιον ἑλληνικὸν μελόδραμα ὁ «Υμέναιος» κα-

ταχειροκροτηθὲν καὶ πολλάκις ἐπικυβήθην ἐν τοῖς διαφό-
ροις θεάτροις, πρὸς δὲ εἰς τὴν Ἰταλίδα φωνὴν μετα-
γλωττισθὲν καὶ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ
μουσοτραφεύου κοινοῦ τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Βενετίας ἀπο-
σπᾶσαν.

Κατὰ τοὺς παλαιούς δὲ χρόνους ὁ διάσημος ῥήτωρ
Ἑρμογένης ἐξέπληττε τὸν κόσμον ἀπὸ τῆς παιδικῆς του
ἡλικίας μετ' ἐν τῇ θαυμαστῇ εὐγλωττίᾳ καὶ τῇ ῥητορικῇ
του ἱκανότητι. Δεκαετὴς μὲν ἐσχεδίαζε μακροῦ καὶ
ἄρκετ' ἐκτεχνικοὺς λόγους, τοῦ ἀπεστήθισε καὶ τοὺς ἐξε-
φώνει ἐνὸς ὧν συμμαθητῶν του μετ' ἐυφράδειν οὐ
μικρὸν καὶ ἐμφανῶς.

Ὁ περιφανὴς ζωγράφος Φρατζέλ ἦτο παιδίον, ὅταν
συνέθεσε τὰς πρώτας του εἰκόνας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκ-
νετο ὁ μετέπειτα ἔξοχος καὶ ὀνομαστός καλλιτέχνης.

Ἐπταετὴς ὁ Μότσαρτ, — περὶ οὐ πολλὰ ἐν τοῖς προηγου-
μένοις: ἔγραψε πολὺτιμος τοῦ «Κρητ. Ἀστέρος» συνερ-
γάτης ὁ κ. Καρδατάκις, — ἦτο ἤδη ἐνθουσιώδης διὰ τὴν
μουσικὴν καὶ εἶχεν ἔκτοτε τὴν ἱκανότητά νὰ δημιουργῇ
μικρὰς μελωδίας καὶ συνθέσεις.

Ὁ μεγαλοφυΐα Γάλλος Πισγάλ εἶναι τὸ καταπληκτι-
κώτερον παράδειγμα τῆς πρωϊμοῦ μεγαλοφυΐας. Δωδε-
καετὴς μὲν ἐσχεν ἀνακκλύσει ἐπιστημονικῆς σπουδαιότητας
εἰς τὴν γεωμετρίαν. Ἐμελέτα καὶ συνεπλήρωνε τὸ
πρῶτον βιβλίον τῆς γεωμετρίας τοῦ Εὐκλείδους, σχεδιάζων
τὰ σχήματα αὐτῆς εἰς τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου του.

Μνήμη: δὲ τριετίας παράδειγμα καταπληκτικὸν εἶναι
ὁ Πίκα δὲ-Μιρανδόλ, ὅστις δεκαετὴς ὡς εἶχε καταστῇ
διάσημος, εἰς ἡλικίαν δὲ δέκα ὀκτὼ ἐτῶν ὁμίλει εἰκοσι
καὶ δύο γλώσσας, τῷ δὲ 1480 ἔλθων εἰς Ῥώμην προ-
έτεινε εἰς τοὺς σοφοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ συζητήσῃ μετ'
αὐτῶν ἐπὶ 900 θεμάτων εἰς πάντα κύκλον ἀνθρωπίνης
γνώσεως!

Μνήμην καταπληκτικὴν εἶχε καὶ ὁ Σκώτος Ἰωάν-
νης Κρίχτων, ὁ ὁποῖος νεκρώτατος συνεζήτει περὶ καὶ
ἐμμέτρως εἰς δώδεκα γλώσσας μετὰ τῶν καθηγητῶν
τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ναβάρρας.

Ἡ Σοφία Ζερμάν εἶχε γνώσει μαθηματικῆς θεθείας
εἰς ἡλικίαν δώδεκα ἐτῶν καὶ ἐξέπληττε τὸν σοφὸν Λα-
γράντ.

Δεκαεξαετὴς ὁ γίγας τῆς τέχνης ὁ Μιχαήλ Ἀγ-
γέλος ἔγλυψεν ἔργον τόσῳ τέλει, ὥστε ἐκίνησε
τὸ ἄμβος τῶν θεατῶν καὶ ἐνομήσθη ὡς ὀρχαῖον καλ-
λιτέχνημα.

Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ἡλικίαν ἄλλος ἔξοχος καλλιτέχνης
ὁ Λεονάρδος Δὲ Βίντση ἦτο ἡδὴ ζωγράφος τέλειος, γλύπτης,
ἀρχιτέκτων, μηχανικός, μουσικός, ποιητὴς καὶ μαθηματικός.
Ὁ Κικέρων, ὁ Εὐρυπίδης, ὁ Τάσος ἔγραφον λόγους
καὶ ποιήσεις εἰς τὴν παιδικὴν των ἡλικίαν.

Ὁ Δάντης, ἀκμάσας κατ' ἐποχὴν κατ' ἡν χαῶδες
σκότος ἀκαθάρτης ἐπεπόλαζε κατ' ὅλην τὴν Δύσιν, πρὶν ἢ
συμπληρώσῃ τὸ ἔνατον τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἔγραψεν
ὡραῖον ᾠδὴν. Ὁ δὲ Βοτταίνος, ὁ Χρυσόστομος τῶν
Γάλλων, ἐσχεδίασε τὴν πρώτην του θρησκευτικὴν ὁμιλίαν
εἰς ἡλικίαν δώδεκα ἐτῶν.

Ὁ Δημοσθένης τοῦ γαλλικοῦ δῆματος ῥήτωρ Μι-
ραμπὼ ἐρρητόρειε παιδάριον ἐξαετὴς, ὁ δὲ δαιμόνιος τὴν
φантаσίαν καὶ τὸ πνεῦμα Βίκτωρ Οὐγκώ ἔγραψεν ἀπὸ
τὰ μαθητικὰ ἐδώλια στίχους: τόσῳ ὕψηλῃς ἐμπνεύσεως
ὥστε ὁ Σατωδριάνδος τὸν ἀπεκάλεε enfant sublime, ἤτοι
παιδίον μεγαλοφυΐας. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω πλείστοι
ὅσα παραδείγματα πρωϊμοῦ μεγαλοφυΐας ἡδυνάμην νὰ

παρὰθεῶ τοῖς ἀνγκυώσται· τοῦ «Κρητ. Ἀστέρου» ἐρ-
νιζόμενος· αὐτὸ ἐκ τῆς· μικρᾶς· τῶν κατὰ χειρὸς· μεγί-
λων ἀνδρῶν ἱστορίαι·, ἔτινα φερόμενος· τοῦ στενοῦ χώρου
τοῦ πολυτίμου περιδικού, τὸ γένον παρὰλειπῶ.

Ἑμ. I. Σαουνάδου

ΔΙΗΓΗΜΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΑΣ

ΜΗΤΡΟΣ ΕΝΘΥΜΙΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ μικρὸς, ὀρφανὸς, τυφώδους· εἰς τὸ κοιμητήριον τῷ τι-
μωτέρω ἀντικείμενον ὅπερ εἶχεν ὁ εὐγενὴς· τὴν καρδίαν
ἐπὶ τῆς· γῆς·—τὴν μητέρα του·—καὶ ἔκλυεν ἐπὶ τοῦ σώρου
τῆς· ὡς· κλάουσι· πλῆρες· οἱ στερεθῆντες· προὐρως· φιλοστόργου
μητρός·.

Τὴν πρωὶν τῆς· ἐπομένης· ἐν ᾧ προσήρχετο πρὸς τῆς· ἐπι-
θανκίου στρωμνῆς· τῆς μητρός· του παρτήρησε δεξιὰ τοῦ
προσκαρκαίου μίαν· τιλιππὴν γραμμὴν. Ἦτον ἄλυσιν· λεπτὴ
ἐπὶ τῆς· μίαν· ἄκρης· τῆς· ὁποῖα· ὑπῆρχε μικρὸς· χρυσὸς
Σταυρός. Τὴν ἔλαβε μετὰ θρησκευτικῆς· εὐλαθείας· καὶ τὴν
ἠσπάζθη ὀκράδων. Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε τῆς· μελαγχολικῆς·
καλύβης· καὶ ἐμβλέψα· μετὰ δέου· πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνέκραξε
γοερώς· «Τὶ θὰ γέινω!»

Ὅταν μετὰ τινος στιγμῆς ἐπανεφῆρε τὸ περίλυτον βλέμμα
του ἐπὶ τὸν ἥριμον· κυλιόμενον μαργαριτωδῶν ρύθρων τοῦ
ποταμοῦ, ὁ ἐκεῖ πλησίον, ὅπισθεν πυκνοῦ θάμνου ἐπιθλέπων
ἀγχιθὸς· ἀναχωρητῆς· Μελαγχόρ, ὕψωσε τὰς· χεῖρας· πρὸς τὸν
οὐρανὸν καὶ εἶπε· «Υψίστη συγκιτῶνται, ἡ φωτιστικὴ διὰ
τοῦ ἀνεσπέρου φωτός· Σου τὴν πρὸς· στιγμὴν σκοτισθεῖσαν
ψυχὴν τοῦ ὀρφανοῦ παιδός, ἔσο εὐλογημένη!».

Τοῦς λόγους· τούτους· ἀκούσας· ὁ Ἀρθεῦρος· ἐστράφη πρὸς
τὸ μέρος· τοῦ ἀναχωρητοῦ, ἐκλαθὼν δ' αὐτὸν ὡς· θεῖον ὄπτα-
σιν ἀνεφώνησε· «Ὁ ἐργασθῶ, Θεέ μου, θὰ ζήσω ἐν ἀρέτῃ·
ὡς ὁ πατήρ μου ἀπὸ θὰ με ἐπιθλέπων· οἱ ἄγγελοι· Σου καὶ
δὲν θὰ εἴμαι πλέον μόνος· ἐπὶ τῆς· γῆς·». Ὁ ἄρρει, προσφιλὲς
τέκνον, ἐπιθύρυσεν ὁ ἀναχωρητῆς· τὰ ὀρφανά, τὰ εὐσεβῆ, προ-
στατεύει ὁ οὐράνιος· Πατήρ.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ἀρθεῦρος μετέ-
φερε καθ' ἐκάστην ὥσπου· συνελάμβανεν ἰγθύς· ἐπιθυμοποι-
οῦντο τὴς· πρώτου· νὰ τοῦ· ἀποκτήσῃ· τὸ μὲν διότι ἦσαν πάν-
τοτε πρόσφατοι, τὸ δὲ διότι τὸν συνεπάθουν ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ του.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν προσεῖχε κατὰ τὸ σῆμα ἐπὶ τοῦ
ἐπιπλέοντος λευκοῦ πτεροῦ τῆς· ὁρμείας· του, κρότος· ἐσπευ-
σμένων βημάτων ἐπέσυρε τὴν προσοχὴν του, καὶ στραφείς·
εἶδεν ὠραίαν νεανίδα τῆς· ὁποῖα· προηγεῖτο ὁμίλος· νέων με-
ταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνετο εἰς· διὰ τὴν πᾶν χρυσὸν ἐνδυμασίαν
του. Ἡ αἰφνιδία αὕτη ἐμφάνισεν· τὸν ἐξέπληξε· τόσο ὥστε
ἠνωρθώθη ἀποτόμως· καὶ ἀπεκκλύθη μετὰ σεβασμοῦ, ἀλλ' ἡ
ἀπότομος· ἐκείνη κίνησις· του ἐτρόμαξε τὸν ἵππον τῆς· νεανίδος,
ἡ ὁποῖα ἐκπληγίστα ἐπίσης· ἐκ τῆς· ἀπροσδοκήτου παρουσίας·
του δὲν ἐσκέφθη νὰ τὸν ἀναγκαστῇ ἐγκαίρως· καὶ τοιοῦτο-
τρόπως· ἔπεσαν ὁ τε ἵππος· καὶ ἡ νεανίς, ἀλλ' εὐτυχῶς·
ἐπὶ ἀμμόδους· γῆς. Ἐκ τοῦ ὕψους· μεθ' οὗ ἡ νεανίς· ἔβλεπε
τὴν ἐκ τῆς· πτώσεώς· της· θρασυθεῖσαν χρυσὴν ἄλυσιν, ἣν ἔφερε
περὶ τὸν λευκὸν ὡς· ἀλάττωστρον λαιμόν της, ὁ Ἀρθεῦρος· διέ-
γνωσε τὴν λύπην της· καὶ πλησιάζας· μετὰ συστολῆς·—«Δε-
σποινίς, εἶπε, παρουσιάζων τὴν ἄλυσιν του, συγγνώμην ἐν
ἄκων ἐγενόμην πρόξενος· κακοῦ, δέχθητε παρκαλῶ τὴν ἄλυσιν

σιν τούτην ὅπως· ἀντικατεστήσῃτε προσωρινῶς· τὴν ὁμ-
τέραν, ὅταν δὲ δὲν θὰ ἔχητε πλέον ἀνάγκην τούτης,
εὐχραστήθητε νὰ μοὶ τὴν ἐπιστρέψῃτε, διότι εἶνε τὸ μόνον ἐν-
θύμιον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐκ τῆς· ἐν οὐρανοῖς· εὐρισκόμενης· ἥδη
πολυφιλήτου μου μητρός·». Τοῦς λόγους· τούτους· προσέφερε
μετὰ φωνῆς· προδιδοῦσῃ· βελυγμένην θλίψιν. Ἡ νεανίς· ἔλαθε
συγκινημένη τὴν τότεν εὐγενῶς· προσπερομένην ἄλυσιν, εἰς
ἀφῆκε τῆς· ὠραίης· χεῖρός· της· χρυσὸν ὀκράδιον, τὸν ὁποῖον
τῷ προσέφερε λέγουσα·—«Δικτηρήσατε τὸν ὀκράδιον τούτον
ὡς· ἐγγύον τῆς· μεταξύ φίλης· μας· καὶ ἔλθετε μετὰ ἐξ
ἡμέρας· εἰς τὸ ἐν· Λαβάρῳ ἀνακτορὸν τοῦ πατρός· μου, δουκὸς
Σολείνου, ὅπως· παρκαλῶσῃτε τὴν ἄλυσιν· σας· Ὁ Ἀρθεῦρος·
εἰδίσταξε·—«Λίθετε τὸν λοιπὸν, λάθετε του, ἐπανελάθετε ἡ
νεανίς· παρκαλητικῶς·, ἡ ἄλυσιν, τὴν ὁποῖαν μοὶ ἐμπιστεύσατε
εἶνε πολὺ πολυτιμότερα τοῦ ὀκράδιου τούτου·» Ὁ Ἀρθεῦ-
ρος· τὸν ἐδέχθη, καὶ ἦτο καίρως, διότι ἡ ἀκολουθία τῆς· ὠραίης
ἀγνώστου ἐπληθύνει αὐτοῦς.

—Δανείσατέ μοι τὸν ἵππον σας, κόμη Ἀνδρέα, τὸν προ-
τιμῶ τοῦ ἰδικοῦ μου τήμερον, εἰπε ἡ νεανίς· μὴ θέλουσα νὰ
γνωστῇ περὶ οὐδενός· ἢ πτωχῆς· της·—Πάνω εὐχαρίστως,
ἀπήντησε ὁ κόμης· προθυμοποιηθεὶς· νὰ κατέλθῃ αὐθωρεὶ
τοῦ ἵππου του.

—Πότῃ εἶναι ὠραία! εἶπε μετὰ θαυμασμοῦ ὁ Ἀρθεῦρος·
ἅμα τῇ ἀναχωρήσει της· καὶ ἐβούληθη εἰς· σεμνασμούς·.

Τὴν ἑκτὴν ἡμέραν παρουσιάθη εἰς· τὸ ἀνακτορὸν τοῦ δου-
κὸς· μέ πάλλουσα· καρδίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ προσπαθῇ τοῦ ὀκ-
ραδίου τὸν εἰσέγαγον μετὰ περιστῆς· προθυμίας· εἰς τὸ δωμά-
τιον τῆς· θυγατρὸς· τοῦ δουκὸς· Σολείνου. Βλέπουσα εἰσερχό-
μενον τὸν μικρὸν ἀλιεὺς ἡ νεανίς· ἡ γέρθη μειδιῶσα ἡδέως, τὸν
ἔλαθεν ἐκ τῆς· γειρός, τὸν ἐκάθισε πλησίον της· καὶ—Θέλεις
νὰ γίνῃς θαλαμηπόλος μου; τῷ εἶπε συμπάθως.

(Ἐτεταί το τέλος)

N. K.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πρώτου πολιτοφύλακος
καὶ σπουδαστοῦ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗ

Με ρόδα με τριαντάφυλλα
βασιλικὸν κλωνάρι
λυπητέρι ἢ· ράνωμεν
κι' αὐτὸ τὸ παληκάρι!

Ποῦ μὲς τὰ πρώτα νεῖατά του
τὸ πρῶτό του τὸ βῆμα
ἐχάθηκε τὸ δούτυχο,
ἐγίνε χάρου θυμῆ!
Στὸ ἄνθος τῆς νεότητος
Μαῖου ἀνθρώπητος.

Ποιὸς τῶλπιζε, Νικόλα μου,
ποιὸς τῶλπιζε καυμένη,
τώρα ποῦ σ' ἔξιωσεν ὁ Θιός
νὰ βάλῃς τὴν κορώνα,
πῶς καὶ γραπτό σου ἦτονε
νὰ εἰς· χαρὴ τὸ χῶμα!

Ἀλλ' αὐτὴν εἰς τὸ μέτωπον
ἔχε τὴν ὡς· σημῆδι

καὶ σχίσε ὑπερήφανα
τὰ διάπλκτα τοῦ Ἄδῃ.

Καὶ ὅπου βλέπεις; ἐνδοξο
τῆς Κρήτης παληκάρι
λέγε του ἡ Πατρίδα μας;
τὸν χαιρετᾷ μὲ χάρι.

Καὶ πῶς; τὰ τόσα ὄνειρα
τὰ τόσα καρδιοκτύπια
σήμερον ξεδηλαίνουσιν
καὶ γίνονται ἀλήθεια.

Κι' ὅτι γὰρ τὴν ἐλευθερίαν
δὲν γύνομεν πλεῖν αἶμα,
δειξέ των δὲ ἂν δυσπιστοῦν,
τὸ Ἑλληνικὸν τὸ στέμμα.

Κοιμήσου εἴτα, Νικό μου
στ' ἀρχιαιμμένο μνημῆμα
στὰ ρόδα ἃς ἀνκλυθῇ
ἡ νεκρὰ ψυχὴ σου.

Καὶ κάθε γλυκοχάραγμα
μὲ θλιβερόν τὸ βῆμα
θ' ἀρχωνται νὰ σὲ ἐξυπνοῦν
οἱ φίλοι οἱ δικοὶ σου.

Ἡράκλειον 15 8)βρίου 1907

Κ. Γ. Λαγουμιτζάκης

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

Ὁ διάσημος Γάλλος Αἰγυπτισιολόγος Μασπερώ ἀνακοινεῖ λίαν ἐνδιαφερόσας λεπτομερείας εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων» περὶ περικοπῶν ἀπολεσθέντων ἔργων τοῦ Μενάνδρου καὶ ἀνακαλυφθέντων προ δεκαπέντε περίπου μνημῶν ὑπὸ τοῦ ἑφόρου τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων Γουσταύου Λεφέβρ καὶ δημοσιευθέντων ἐσχάτως δαπάναις τῆς αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως. Οἱ πάλυροι, οἱ περιέχοντες τὰς περικοπὰς, ἀνεκαλυφθῆσαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τῶν θεμελιῶν οἰκίας τινὸς τοῦ χωρίου Κομ-Ἰταχόν. Μεταξὺ τῶν εὐρεθέντων ὑπὸ τοῦ Λεφέβρ ἀντικειμένων ὑπῆρχον τριακοντα κύλινδροι ἐλληνικῶν κοπτικῶν χειρογράφων καὶ πολλὰ φύλλα βιβλίου ἐπὶ τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων ἀνεγγραφετὸ τὸ ὄνομα τοῦ Μενάνδρου. Ἡ ἀνακάλυψις ἐτηρηθῇ μυστικῇ ἐπὶ δέκα περίπου μῆνας μέχρις οὗτο ἐξηρευνηθῇ ἐπιμελῶς. τὸ ἔδαφος ὅπως βεβαιωθῇ ὅτι οὐδὲν εἶχεν ἀπομείνει.

Ὁ Μασπερώ ἐκφράζει τὴν ἐκπλήξιν του διὰ τὴν ὑπαρξίν ἀσυμπληρώτου τόμου τῶν ἔργων τοῦ Μενάνδρου εἰς ἀσημειωτὴν πολίγλυνν τοῦ Πορ-Σαῖτ καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὅστις καὶ αὐτὰ τὰ αἰγυπτιακὰ ἀκόμη θὰ ὁμιλεῖ μετὰ δυσχερείας.

Τὰ χειρόγραφα ἀποτελοῦσι τεσσαράκοντα πέντε σελίδας, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς μὲν εἶναι πλήρεις, ἄλλαι δὲ τὸσον βεβλαμμέναι ὥστε μετὰ μεγάλης δυσκολίας κατ'ὥρθωσεν ὁ Λεφέβρ ἢ ἀποκαταστήσῃ τὸ κείμενον εἰς πολλὰ μέρη. Κατ'ὥρθωσεν ἐν τούτοις νὰ ἐρμηνεύσῃ 13,028 στίχους ἀποτελοῦντας μέρος τεσσάρων κωμωδιῶν. Δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἡ «Διαίτησις» καὶ ἡ «Περικειρομένη», αἱ ἄλλαι δὲ δύο ἐτιτλοφοροῦντο ὡς «Ἡρώς» καὶ ἡ «Γυνὴ τῆς Σάμου» τοῦ «Ἡρώος» εὐρέθησαν ὁ κατάλογος τῶν χαρακτήρων καὶ οἱ 150 πρώτοι στίχοι ἀλλ' ἡ ἀρχὴ τῶν ἄλλων ἔργων ἔλλειπει καθὼς ἐπίσης καὶ τέσσαρες σελίδες ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων παπύρων. Εἶναι ἐν τούτοις εὐχολος ὁ καθορισμὸς τῶν σκηνῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς πλοκῆς μετ' ἀρκετῆς ἀκρίβειας.

Ἡ «Διαίτησις» ἐπὶ παραδείγματι εἶναι ἡ γνωστοτάτη ἱστορία γυναικὸς καλῆς οἰκογενείας, προσβληθείσης κατὰ τινα νύκτα ἑορτῆς ὑπὸ ἀγνώστου ἀνδρός, ὅστις κατόπιν ἐνυμφεύθη τὴν γυναῖκα, ἥτις εἶχε χρησιμεύσει ὡς μεσίτρια εἰς τὸ νὰ ξελογιάσῃ τὴν προσβληθεῖ-

σαν. Ὁ Μασπερώ λέγει, ὅτι ὁμοία πλοκὴ ἦτις ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν εὐνοουμένων θεμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Κωμωδίας παρατηρεῖται εἰς τὸν «Ἡρώα» καὶ εἰς τὴν «Γυναῖκα τῆς Σάμου» καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν «Περικειρομένην» καίτοι ἡ ὑπόθεσις τῆς τελευταίας ταύτης κωμωδίας εἶναι πολὺ διαφορετικὴ. Μέρους ἐτέρου ἀντιτύπου ἰδίου ἔργου ἀνακαλυφθὲν πρὸ πέντε ἐτῶν εἰς τὴν Βενέσιαν ὑπὸ τῶν Γρηνηφελλ καὶ Χάντ, δίδει τὸ εὐτυχὲς πέρας εἰς ἓνα διπλοῦν γάμον.

Ὁ Μασπερώ λέγει ὅτι παρ' ὅλην τὴν ποικιλίαν τῶν ὀνομάτων, οἱ χαρακτήρες καὶ αἱ εἰκόνες παρέχουν σχετικῶς μικρὰν πρωτοτυπίαν. Ἡ ἀξία τοῦ Μενάνδρου δὲν συνίστατο εἰς τὴν ἐπινόησιν ἀλλ' εἰς τὴν ἐφύϊαν διὰ τῆς ὁποίας ἐζωντάνευε τὴν χαρακτῆρα του, εἰς τὰς ζωηρὰς εἰκόνας καὶ τὴν γοργότητά τῆς γλώσσης διὰ τῶν ὁποίων ἐδίδοε ζῶν ἐν τοῖς τύποις, τοὺς ὁποίους εἶχον δημιουργήσει ὅλοι σχεδὸν οἱ προκατόχοι του.

Ἡ ἀνακάλυψις ἐν τούτοις εἶναι ἀρκετὰ σπουδαία, διότι δι' αὐτῆς πλουτίζεται ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ φιλολογία δι' ἔργων θεωρουμένων ὡς ἀπολεσθέντων.

Εἰς τὴν θέσιν «Ἀγ. Παντελεήμων», ὡς ἀναπέχουσιν τοῦ χωρίου Μαυρικίου τῆς Τεγέας καὶ τῶν Βερβαίνων, ἐνεργηθεῖσιν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν παρὰ τοῦ κ. Κ. Ρωμαίου, Καθηγητοῦ, ἦλθεν εἰς φῶς ἀρχαιοτάτος μαρμαρίνος ναὸς ρυθμοῦ δωρικοῦ, σπουδαίας ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, καθ' ὅσον οὐδὲ παρ' αὐτοῦ τοῦ Παισανίου ἀναφέρεται ποῦ.

Ἡ ἐκσκαφὴ τοῦ ναοῦ ἀπεκάλυψε πλὴν τοῦ κρηπιδώματος, πλεῖστα πύλινα καὶ χαλκὰ ἀγγεῖα, κτερίσματα, πύλιν α ἐδῶλια, ἀπεικονίζοντα ποικίλας μορφὰς θηλειῶν θεοτήτων, ἐσχίστα δὲ μαρμαρίνα.

Ἡ ὑπαρξίς τοῦ ναοῦ τούτου ἀνάγεται ἀπὸ τοῦ II' π.χ. αἰῶνος μέχρι' τοῦ Γ'.

Κατὰ τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας, ἐν τινι ἀγγῶ παρὰ τὴν Δόβερ-τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης εὐρεθῇ ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ κ. Γ. Γρίφφιν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν νόμισμα ἀργυρεῖον.

Τὸ εὐρεθὲν νόμισμα ἔχει μέγεθος τετάρτου τοῦ δολαρίου. Φέρει ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς ἡμιάναντον τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀντιόχου, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας εἰκονίζει τὴν Ἀθηνᾶν καὶ φέρει ἀναγεγραμμένας τὰς λέξεις «Βασιλείως Ἀντιόχου».

Ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Μαλιέρου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ σοφοῦ ἀρχαιολόγου Victor de Spinazzola, διευθυντοῦ καὶ ἐπιθεωρητοῦ τῶν μουσείων· τὰ ἀποτελέσματα εἶναι ἤδη θαυμάσια. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ποσειδῶνος ἀπεκαλύφθησαν τελείως. Ἐπὶ τοῦ τόπου δὲ τῆς ἀνασκαφῆς παρὰ τὸν ποταμὸν Jalto ἀνεγερθήσεται μουσεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ τοθετηθῶσι τὰ ἀνακαλυφθέντα ἀντικείμενα, ἀγάλματα, νομίσματα, ὅπλα καὶ ὀρείχαλκοι.

Ὁ διαπρεπὴς πολιτευτὴς καὶ φιλότεχνος κ. Στεφ. Σκουλούδης ἀπεφάσισε τὴν ἰδρυσιν ἐν Ἀθῆναις Καλλιτεχνικοῦ Μουσείου καθ' ὑπόδειγμα τοῦ Λοῦβρ τῶν Παρισίων. Τὸ ἀνεγερθόσμενον κτίριον θὰ εἶναι ἰδιορρυθμον ἐκ μαρμάρου καὶ θὰ στοιχίσῃ περὶ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια κατὰ τοὺς πρὸς τοιολογισμούς.

Τὸ καλλιτεχνικὸν τοῦτο κέντρον θὰ εἶναι μοναδικὸν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἴσως ὑπερβῇ τὸ Λοῦβρ τῶν Παρισίων κατὰ τὴν δωρετὴν, μέλλοντα νὰ πλουτίσῃ τὸ μέγαρον ἐπίσης ἐξ ἰδίων του.

Ὡς γνωστὸν ὁ κ. Σκουλούδης εἶναι κατόχος καλλιτεχνικῶν εἰκόνων μεγάλης ἀξίας καὶ ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ θετικότητι εἰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἀποφάσεις προμηθεύεται καλλιτεχνικὰ ἔργα ἐξέχοντα.

Εἰς τὸν ἔπ' ἀριθ. 485 περὶ Παιδείας νόμον ἐγένοντο αἱ ἐξῆς τροποποιήσεις:

Ἡ κατανόμῃ τῶν μαθημάτων τῶν Γυμνασίων, Ἡμιγυμνασίων, Ἀνωτέρων Παρθεναγωγείων, Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ Διδασκαλείου γίνεται μετὰ τῶν καθηγητῶν οὕτως ὥστε οἱ καθηγηταὶ νὰ μὴ διδάσκωσιν ἐπὶ πλείονας τῶν 26 ὥρων καθ' ἑβδομάδα πλὴν τῶν διδασκόντων τεχνικὰ μαθήματα, οἱ Γυμνασιάρχαι καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου πλείονας τῶν 20 ὥρων, οἱ δὲ Διευθυνταὶ τῶν Ἡμιγυμνασίων, αἱ Διευθύντριαι τῶν Ἀνωτέρων Παρθεναγωγείων καὶ οἱ Διευθυνταὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων πλείονας τῶν 22 ὥρων.

Ἐν τῇ Ἀνωτέρᾳ Διευθύνσει τῆς Παιδείας διορίζεται Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῆς Ἐκπαιδεύσεως διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας ἐιδικῶς ἀσχοληθεὶς περὶ τὴν φιλολογίαν ἢ Παιδαγωγικὴν ἔχων εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν τουλάχιστον ἑπταετὴ ἐν ἀνεγνωρισμένοις ἐκπαιδευτηρίοις

της Κρήτης ἢ τῆς ἀλλοδαπῆς προτιμᾶται ὁ τὴν Γερμανικὴν ἢ Γολ-
λικὴν γλῶσσαν καλῶς ἐπισταμένος.

Οἱ μισθοὶ τῶν καθηγητῶν τῶν διδασκόντων ἐν Ἑλληνικοῖς σχο-
λαίσις, Ἀνωτέροις Παρθεναγωγείοις, Γυμνασίοις, Ἡμιγυμνασίοις
καὶ Διδασκαλείῳ κανονίζονται ὡς ἑξῆς:

Οἱ μὲν τὸ πρῶτον διοριζόμενοι διδάκτορες ἢ προλῦται τῆς φιλολο-
γίας, τῶν μαθηματικῶν ἢ φυσικῶν ἐπιστημῶν λαμβάνουσι μηνιαίαν
μισθοδοσίαν Δραχ. 180
μετὰ τριετὴ ὑπηρεσίαν » 200
μετὰ πενταετὴ » 220
καὶ μετὰ δεκαετὴ » 240
Ὁ δὲ μισθὸς τῶν Γυμνασιαρχῶν ὀρίζεται » 280
καὶ μετὰ πενταετὴ ὑπηρεσίαν » 300

Ὁ χρόνος τῆς ὑπηρεσίας πάντων τοῦτων λογίζεται ἀφ' ἧς τὸ
πρῶτον διορίσθησαν. Προσμετρεῖται εἰς αὐτὸν ὁ χρόνος τῆς ἐν Δημο-
σίοις Ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Ἑλλάδος ἢ ἐν ἀνεγνωρισμένοις τοιοῦτοις
τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπηρεσίας.

Οἱ προλῦται τῆς Θεολογίας καὶ καθηγηταὶ τῆς Γαλλικῆς καὶ πτυ-
χιούχοι τῆς Θεολογικῆς σχολῆς Χάλκης λαμβάνουσι κατὰ μῆνα δρ.
180, μετὰ τριετίαν 200.

Οἱ καθηγηταὶ τῆς Γαλλικῆς ἐν τοῖς Ἡμιγυμνασίοις λαμβάνουσι
160. Ὁ Γεν. Ἐπιθεωρητὴς καὶ Διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου 300.
Αἱ Διευθύνονται Ἀν. Παρθεναγωγείων 130.

ΣΤΗΛΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἐλευθεργία Ρέθυμνον. Αἱ συνδρομαὶ τῶν νέων συνδρομη-
τῶν ἐλήφθησαν πάσαι καὶ εὐχαριστοῦμεν. Βεβαίως ἐὰν δεῖξητε τὴν
αὐτὴν δραστηριότητα καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἀνακηρυχθῆτε Κορυφαῖος
τῶν Πρακτόρων τοῦ «Κρητ. Ἀστέρου» καὶ τότε θὰ δημοσιευθῇ καὶ
ἡ εἰκὼν σας, συμφώνως τοῖς ὅροις τοῦ διαγωνισμοῦ. Μὴ λησμονεῖτε
ὅμως ὅτι ἔχετε καὶ ἐπιφόβους ἀνειπάλους.

Ι. Α. Νεάπολιν. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη. ἔχετε δίκαιον νὰ εἰ-
σθε εὐχαριστητέος μετὰ τὴν νέαν διαμονὴν σας διότι ὡς καλὸς, τοῖς
πᾶσι θὰ εἰσθε ἀγαπητός. Ἡμεῖς τὰ αὐτὰ πάντοτε.

Ἀετιδέα Ρέθυμνον. Τὸ ἀποσταλὲν δημοσιεύεται. Τὰ συγχα-
ρητήριά μου καὶ εὐχομαι καλὴν εὐδοκίμησιν καὶ καλὰ κέρδη ἐν τῇ
νέῳ σταδίῳ. Μὴ λησμονεῖτε ὅμως κατὰ τὰς περιόδους σας καὶ τὸν
«Κρητ. Ἀστέρ» ὅστις πάντοτε θὰ γνωρίζῃ ὑμῖν τὴν χάριν.

Λόρατον Α θήνας. Περίτῳ πολλοῦ ὁμῶν θαγγάσω εἰς τὸ ἐ-
πόμενον φυλλάδιον. Ὅτι δύναμαι εἶναι μικρόν διότι ἐκδίδονται ἐνταῦθα
δύο ἡμετέροις ἡμερησίαις ὁ «Φλαφλατὰς» καὶ ὁ «Σκορπίος».

Σ. Μ. Α θήνας. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη. Ἐφημερίδας ἔστειλα
προηγούμενης καὶ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα. Τὸ συμβόλιον παρε-
λήφθη ἵνα ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα.

Σ. Η. μαθητὴν Ἡράκλειον. Τῷ ὡς ἔγραψα. Ἐλάβατε βεβαί-
ως τὴν ἐπιστολήν καὶ δέμα ἁγγελίων διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολεί-
ων. Ἡ ἀπολασθεῖσα ἐπιστολὴ ἐν τῷ ταχυδρομείῳ νὰ ἀναζητηθῇ
καὶ πάλιν.

Η. Γ. Β. Ρέθυμνον. Τὰ περὶ Κρήτης χρονολογικὰ δημοσιεύ-
ονται. Βεβαίως ὅταν ἀνεγίνωσκον τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Τσοκοπούλου ἐ-
γνωρίζον ὅτι ὑμεῖς ἔχετε πολλὰς καὶ πολυτίμους συλλογὰς περὶ Κρή-
της, ἀλλ' ἐπειδὴ καίτοι παρεκάλεσα ὑμᾶς νὰ μοι ἀποστέλλητε ἀποσπά-
σματα τινὰ πρὸς δημοσίευσιν, δὲν ἔλαβον, ἐνόμισα ὅτι ἠθέλητε νὰ διατη-
ρῶνται ὡς μυστικά. Ἐὰν ὅμως βίλητε, στείλετέ μοι μέρη τινὰ τῶν
συλλογῶν τούτων νὰ δημοσιευθῶσι καὶ γνωστοποιηθῶσιν εἰς τὸν κύ-
κλον τῶν λογίων καὶ ἴσως εὐρεθῇ τις νὰ συνδράμῃ ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκδο-
σιν αὐτῶν. Ἡ Βουλὴ τῶν Κρητῶν ἡδυνάτο νὰ ψηφίσῃ κοινὸν τι
διὰ τὴν ἐκδοσιν τοιούτων ἀθανάτων κειμηλίων τῆς πατρίδος μας.
Καὶ ἡ ἀνατύπωσις τοῦ δυσσερέτου ποιήματος τοῦ Τζάνε Μπουινιζῆ,
«Ἡ ἄλωσις τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Τούρκων 1645—1669, διασωθέν-
τος μόνον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Ρεθύμνῳ λογίου κ. Βλασταῖ, ἀ-
ποτελεῖ ἔργον πατριωτικόν, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν πλήρη τὴν ἱστο-
ρίαν ἡμῶν. Ἀλλὰ τοιαῦτα ἔργα παρ' ὑμῖν δὲν τυγχάνουσιν ὑποστη-
ρίξεως.

Ν. Κ. Π. Ἡράκλειον. Ἡ ἁγγελία μετὰ τῶν νέων συνδρο-
μητῶν ἐλήφθη. Φυλλάδιον ἀποσταλῆσεται προσεχῶς. Εὐχαριστοῦμεν
Ν. Ι. Ι. Μαριωνιάδην. Ἡ ζητηθεῖσα Γεωγραφία τῆς Κρήτης ἀ-
πεσταλὴ ταχυδρομικῶς.

Κ. Μ. Χαλέπαν. Ἡ ἐτησίαν συνδρομὴ τοῦ «Κρητ. Ἀστέρου» εἶνε
δρ. πέντε, διὰ τοὺς προπληρώνοντας ὅμως μαθητὰς γίνεται ἐκπτώσις
εἰς δρ. 3.

Κ. Χ. Ἡράκλειον. Τὸ ἀποσταλὲν ποίημα θὰ δημοσιευθῇ ἐν
τῷ ἐπομένῳ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ὑπὲρ τοῦ «Κρητ. Ἀστέρου»
προσφορὰς σας. Ἐν καιρῷ θὰ γράψωμεν.

Γεωργικὴν Ἀνθοδέδμην. Ἱεράπετρον. Κατάλογος συνδρομητῶν
ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν τὰ μέγιστα. Δυστυχῶς ἡ ἐκτύπωσις καὶ πα-
λιν θὰ βραδύνῃ ἐλλείψει στοιχείων. Γράφομεν.

Ε. Μ. Ἀλεξανδρείαν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς ἐνεργείας
σας. Γράφομεν. Περιμένομεν τὰ πρὸς δημοσίευσιν ἔργα σας.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Διαγωνισμὸς 3ος

Συμπληρωματικαὶ ὁδηγαί πρὸς ἐγγραφὴν

Ἐκτὸς τῶν ἐτησίων συνδρομητῶν δύναται πᾶς τις νὰ ἐγ-
γράψῃ καὶ ἐξαμῖνους πρὸς 2.50 δρ. διὰ τὸ ἐσωτερικόν
καὶ 3.50 διὰ τὸ ἐξωτερικόν καὶ τριμῖνους πρὸς 1.50 διὰ
τὸ ἐσωτερικόν καὶ 2 διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Αἱ ἁγγελίαι καὶ αἱ συνδρομαὶ δέον νὰ ἀποσταλῶσι πρὸς
τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Κρητ. Ἀστέρου» Χανία, μέχρι τῆς 10
Νοεμβρίου 1907.

Πᾶσα πεπραγμένη πρέπει νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀντι-
τίμου ἀπαραιτήτως, ἄλλως δὲν ἐκτελεῖται.

Τὰ φυλλάδια ἀποστέλλονται πρὸς τοὺς πρίκτορας, οἱ ὅποιοι
φροντίζουν νὰ τὰ παραδίδωσιν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τῶν, νὰ εἰσ-
πράττουν τὸ ἀντίτιμον καὶ τὸ ἀποστέλλουν.

Τὰ πρῶτα φυλλάδια ἀποστέλλονται ἐπὶ πιστώσει. Ἐὰν
ὅμως πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ νέου φυλλαδίου δὲν ἀποσταλῇ τὴ
ἀντίτιμον τῶν πρῶτων, δὲν ἀποστέλλεται τὸ νέον, δημοσιεύον-
ται δὲ τὰ ὀνόματα τῶν καθυστερούντων χρήματα τοῦ πε-
ριοδικοῦ.

Ἡ ἐγγραφὴ παντὸς συνδρομητοῦ γνωρίζεται ἀμέσως εἰς
τὴν Διεύθυνσιν, διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἡ ἀποστολὴ τῶν φυλλαδίων.

Ἡ πληρωμὴ τῆς συνδρομῆς ἀπαλλάσσει ὅλων τῶν ἀνω-
τέρω ἐνοχλήσεων καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς φίλους ἡμῶν, μετὰ τὸ δι-
κίωμα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν χρημάτων, ἐὰν δὲν ἀποσταλῇ τὸ
φυλλάδιον.

Λύσεις 23 Φυλλαδίου

168) Ἡ παράγρα. 169) Θεμιστοκλῆς. 170)
Ἐρωτήσεις. α') Ἀγκύστη β') ὅταν χοχλάξῃ. 171) ὁ ἄσος—ἄσος.
172) ὁ Μενεξίς εἶναι προσφιλέτης. 173) Ἡ Σταυροῦλα.

Αὐταὶ

Βραβεῖον Α' οὐδεὶς λαμβάνει. **Βραβεῖον Β'** ἔτοι τὰ 10 Δελ-
τάρια λαμβάνουσιν ὁ «Ἐλευθεργός» καὶ ὁ Γ. Μ. Θεοδωράκης.
Ἐπαίνον ὁ Ἄλκ. Ζαφειρόπουλος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Ἀνταλλάσσω Κρητ.—Ποστὰλ

Ἐλευθεργεύς

Poste Restante

Ρέθυμνον

Ἀνταλλάσσει Cartes Postales

ὁ κ. Ἐδουῖν Μυριαλάκης

Poste Restante

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ—Αἰγύπτου

Cartes Postales

Ἀνταλλάσσει ἡ Δις Μ. Ἰαβέρου

Poste Restante

Ἡράκλειον

Ἀνταλλάσσω Cartes Postales

Κλέαρχος Μυριαλάκης

Χιλιέπιν

Χανία Κρήτης

Ὁ «Κρητ. Ἀστὴρ» ἐκτυπῶν ἴδιαι Cartes Postales
θὰ ανταλλάσῃ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1908